

TEXNIKA OLIY O'QUV YURTI OZIQ-OVQAT
YO'NALISHI TALABALARIGA TERMINLAR
ASOSIDA RUS TILI O'QITISHNING AFZALLIKLARI

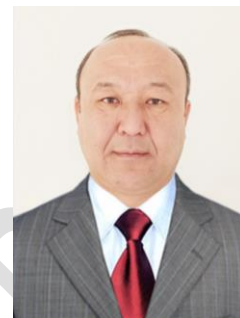
Nurmatov Farxod Choriyevich, Termiz davlat muhandislik va
agrotexnologiyalar universiteti

ADVANTAGES OF TEACHING RUSSIAN
LANGUAGE TO STUDENTS OF THE FOOD SCIENCE
DEPARTMENT OF A TECHNICAL UNIVERSITY
BASED ON TERMINOLOGY

Nurmatov Farkhod Choriyevich, Termez State University of
Engineering and Agrotechnology

ПРЕИМУЩЕСТВА ОБУЧЕНИЯ РУССКОМУ
ЯЗЫКУ СТУДЕНТОВ ФАКУЛЬТЕТА ПИЩЕВЫХ
НАУК ТЕХНИЧЕСКОГО ВУЗА НА ОСНОВЕ
ТЕРМИНОЛОГИИ

Нурматов Фарход Чориевич, Термезский государственный
университет инженерии и агротехнологий

e-mail:
farxodnurmatov70@g
mail.com

<https://orcid.org/0009-0004-3562-4409>

Annotatsiya: Ushbu maqola texnika oliy o'quv yurtlarining oziq-ovqat yo'nalishi talabalariga terminlar asosida rus tili o'qitishning afzalliklarini o'rganishga bag'ishlangan. Maqolada rus tilining professional sohada, xususan, oziq-ovqat sanoatida qo'llaniladigan terminologiyani o'zlashtirishning ahamiyati, talabalarining kasbiy kompetensiyalarini oshirishdagi o'rni va xalqaro hamkorlikdagi foydalari muhokama qilinadi. Shuningdek, ushbu yondashuvning o'quv jarayoniga ta'siri va talabalarining kelajakdagi faoliyatiga qo'shadigan qiymati tahlil etiladi. Maqola o'qituvchilar, talabalar va ta'lim sohasi mutaxassisleri uchun foydali bo'lib, terminologik o'qitishning samarali usullarini taklif qiladi.

Kalit so'zlar: rus tili, terminologiya, oziq-ovqat yo'nalishi, texnika oliy o'quv yurti, professional kompetensiya, xalqaro hamkorlik, ta'lim metodikasi.

Аннотация: Статья посвящена изучению преимуществ обучения русскому языку студентов пищевых специальностей технических вузов на основе терминологии. В статье рассматривается важность освоения терминологии, используемой в профессиональной сфере, в частности, в пищевой промышленности, ее роль в повышении профессиональных компетенций студентов и ее преимущества в международном сотрудничестве. Также анализируется влияние данного подхода на образовательный процесс и добавленную стоимость будущей деятельности студентов. Статья полезна для преподавателей, студентов и специалистов в сфере образования, предлагает эффективные методы терминологического обучения.

Ключевые слова: русский язык, терминология, пищевая специальность, технический ВУЗ, профессиональная компетентность, международное сотрудничество, образовательная методика.

Abstract: This article is devoted to studying the advantages of teaching Russian to students of food specialties of technical universities based on terminology. The article discusses the importance of mastering the terminology used in the professional sphere, in particular, in the food industry, its role in improving students' professional competencies and its benefits in international cooperation. It also analyzes the impact of this approach on the educational process and the added value of students' future activities. The article is

useful for teachers, students and education specialists, and offers effective methods of terminological teaching.

Keywords: Russian language, terminology, food specialty, technical university, professional competence, international cooperation, educational methodology.

Kirish. Zamonaviy ta'lim tizimida xorijiy tillarni o'qitish, ayniqsa, texnik va professional sohalarida muhim ahamiyatga ega. O'zbekistonning oziq-ovqat sanoati jadal rivojlanib, xalqaro bozorlarga integratsiyalashmoqda. Bunday sharoitda rus tili oziq-ovqat yo'nalishi talabalari uchun nafaqat muloqot vositasi, balki professional bilimlarni o'zlashtirish va xalqaro tajriba almashishda muhim vosita sifatida xizmat qiladi. Rus tili oziq-ovqat sanoatida keng qo'llaniladigan terminologiyani o'rgatish orqali talabalarning kasbiy malakasini oshirish va ularni global mehnat bozorida raqobatbardosh qilish imkonini beradi. Ushbu maqola texnika oliy o'quv yurtlarida terminlar asosida rus tili o'qitishning afzalliklarini tahlil qilishga qaratilgan.

Asosiy qism

1. Terminologik o'qitishning ahamiyati

Oziq-ovqat sanoati kabi texnik sohalarida rus tili o'qitishda terminologiyaga alohida e'tibor berish zarur. Rus tili MDH mamlakatlari va boshqa ko'plab davlatlarda oziq-ovqat sanoati sohasida ilmiy va amaliy adabiyotlarning asosiy tillaridan biridir. Terminlar asosida o'qitish talabalarga quyidagi imkoniyatlarni beradi:

- **Ilmiy adabiyotlarni o'zlashtirish:** Rus tilida chop etilgan oziq-ovqat texnologiyasi, xavfsizlik standartlari va ishlab chiqarish jarayonlariga oid adabiyotlarni tushunish va ulardan foydalanish.

- **Texnik hujjatlarni tahlil qilish:** Ishlab chiqarish jarayonlarida qo'llaniladigan rus tilidagi texnik hujjatlar, qo'llanmalar va standartlarni o'qish va sharhlash qobiliyati.

- **Professional muloqot:** Xalqaro hamkorlar bilan rus tilida samarali muloqot qilish va terminologiyani to'g'ri qo'llash.

2. Kasbiy kompetensiyalarni oshirish

Terminlar asosida rus tili o'qitish talabalarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Oziq-ovqat yo'nalishi talabalari uchun rus tilidagi terminlarni bilish quyidagi afzalliklarni taqdim etadi:

- **Sohaga xos bilimlarni chuqur o'zlashtirish:** Masalan, "ферментация"

(fermentatsiya), "пастеризация" (pasterizatsiya), "консервация" (konservatsiya) kabi terminlarni o'rganish orqali talabalar oziq-ovqat ishlab chiqarish jarayonlarini yaxshiroq tushunadilar.

- **Amaliy ko'nikmalar:** Rus tilida yozilgan retseptlar, texnologik xaritalar va sifat nazorati bo'yicha hujjatlarni tahlil qilish orqali talabalar amaliy tajriba orttiradilar.

- **Ishga joylashish imkoniyatlari:** Rus tilini va soha terminologiyasini biladigan mutaxassislar mahalliy va xalqaro kompaniyalarda yuqori talabga ega.

3. Xalqaro hamkorlikdagi afzalliklari

O'zbekistonning oziq-ovqat sanoati Rossiya, Qozog'iston, Belarus kabi rus tilida so'zlashuvchi davlatlar bilan yaqin hamkorlik qiladi. Terminlar asosida rus tili o'qitish talabalarga quyidagi imkoniyatlarni ochadi:

- **Xalqaro loyihalarda ishtirok etish:** Rus tilida so'zlashuvchi davlatlar bilan birgalikda oziq-ovqat mahsulotlari ishlab chiqarish, eksport-import va innovatsion loyihalarda qatnashish.

- **Tajriba almashish:** Rus tilidagi ilmiy konferensiyalar, seminarlar va treninglarda ishtirok etish orqali soha bo'yicha yangi bilim va ko'nikmalarni egallash.

- **Sertifikatlash va standartlashtirish:** Rus tilida yozilgan xalqaro standartlar (masalan, GOST, ISO) bilan ishlash va mahsulotlarni sertifikatlash jarayonlarida qatnashish.

Muhokama: Terminlar asosida rus tili o'qitishning afzalliklari ko'p bo'lsa-da ba'zi kamchiliklar ham mavjud. Masalan, talabalarning til o'rganishga bo'lgan motivatsiyasi har xil bo'lishi mumkin va ba'zilar terminologiyani o'zlashtirishni qiyin deb hisoblaydilar. Bundan tashqari, o'quv dasturlarida rus tili va terminologiyaga yetarlicha soat ajratilmasligi o'qitish samaradorligini pasaytirishi mumkin. Ushbu muammolarni hal qilish uchun quyidagi takliflarni ko'rib chiqish mumkin:

- **Interaktiv metodlar:** Multimedia vositalari, virtual laboratoriyalar va real hayotdagi professional vaziyatlarni simulyatsiya qilish orqali terminlarni o'rganishni qiziqarli qilish.

• **Amaliyotga yo‘naltirilgan darslar:** Oziq-ovqat ishlab chiqarish korxonalarida rus tilida hujjatlar bilan ishlash yoki xorijiy mutaxassislar bilan muloqot qilish bo‘yicha amaliy mashg‘ulotlar tashkil etish.

• **O‘qituvchilar malakasini oshirish:** Rus tili o‘qituvchilarini oziq-ovqat sanoati terminologiyasi bo‘yicha maxsus kurslarda o‘qitish.

Xulosa va takliflar

Terminlar asosida rus tili o‘qitish texnika oliy o‘quv yurtlarining oziq-ovqat yo‘nalishi talabalariga katta afzalliklar beradi. Bu yondashuv talabalarning professional bilim va ko‘nikmalarini rivojlantiradi, xalqaro hamkorlik imkoniyatlarini kengaytiradi va ularni mehnat bozorida raqobatbardosh qiladi. Shu bilan birga, o‘quv jarayonida zamonaviy metodlar va amaliyotga yo‘naltirilgan yondashuvlardan foydalanish zarur.

Takliflar:

1. O‘quv dasturlariga oziq-ovqat sanoati terminologiyasiga qaratilgan maxsus rus tili kurslarini kiritish.

2. Rus tilida so‘zlashuvchi davlatlardagi oliy o‘quv yurtlari bilan talaba almashinuv dasturlarini tashkil qilish.

3. Oziq-ovqat korxonalarida rus tili va terminologiyasi bo‘yicha amaliyot o‘tash imkoniyatlarini ko‘paytirish.

4. O‘qituvchilar uchun terminologik lug‘atlar va metodik qo‘llanmalar ishlab chiqish.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Xo‘jayev, A. (2020). *Xorijiy tillarni professional sohalarda o‘qitish metodikasi*. Toshkent: Fan va texnologiya.

2. Ivanova, T. (2018). *Русский язык в профессиональной деятельности специалистов пищевой промышленности*. Moskva: Prospekt.

3. Rahmonova, G. (2022). *Texnika oliy o‘quv yurtlarida rus tili o‘qitishning zamonaviy yondashuvlari*. *Ilm va ta’lim*, 3(2), 4-5, 45-50.

